

DOCTORATS
INDUSTRIALS

EL PLA DE
DOCTORATS
INDUSTRIALS

PROJECTE DE DOCTORAT INDUSTRIAL EXPEDIENT 2014 DI 071

DADES DE L'EMPRESA I DE L'ENTORN ACADÈMIC

Títol del projecte

Legal culture and the Deputation of the General of Catalonia in light of other European examples.

Empresa

Editorial Barcino S.A.

Responsable de l'empresa

Joan Santanach I Suñol

Universitat

Universitat Pompeu Fabra

Director/a de tesi

Tomàs De Montagut I Estragués

Treballador/a de l'empresa i doctorand/a

Pere Ripoll Sastre

BREU DESCRIPCIÓ DEL PROJECTE DE RECERCA

La història de determinades institucions polítiques i jurídiques que foren cabdals són el reflex de la cultura jurídica pròpia d'un país. Molt sovint la història del dret dels diferents territoris peninsulars és sotmesa a un punt de vista extremadament homogènia, sense tenir en compte que els sistemes polítics i jurídics tingueren notables diferències. Catalunya fou un exemple d'aquestes diferències, amb una cultura jurídica que destacà per estar basada en la pràctica del pactisme jurídic i dominada per l'iuscentrisme polític. També comptà amb importants juristes que s'encarregaren de descriure i transmetre tota aquesta dimensió on una institució com la Diputació del General de Catalunya, la Generalitat, representa la màxima manifestació del patrimoni polític i jurídic català.

Actualment tenim un extens coneixement de la història de la Diputació gràcies a la feina d'uns quants historiadors contemporanis. És més, en tenim un profund coneixement de la importància que tigué per la economia, la política i el dret que inevitablement ens porten a tenir-la com a punt de referència en processos actuals o més recents. Avui en dia no tenim cap dubte sobre la importància que tingué com a institució no només per Catalunya, si no que també sabem que fou un referent dins la Corona d'Aragó, una Unió de model jurídic plural que dominà les seves relacions polítiques i jurídiques fins a la imposició borbònica d'uniformitat poc raonable i involutiva a partir de 1707.

L'objectiu de la nostra recerca, que ha de culminar en la tesi doctoral, arrenca d'aquest acurat coneixement que tenim de la Diputació gràcies als treballs de la nostra Universitat i d'altres

Generalitat de Catalunya
Departament d'Economia i Coneixement
Secretaria d'Universitats i Recerca

Agència
de Gestió
d'Ajuts
Universitaris
i de Recerca

institucions catalanes. Sabem quin fou el seu lloc i importància dins Catalunya, també el que significà per a la Corona d'Aragó i la seva influència arreu dels territoris peninsulars que en tots els casos mostra característiques de certa preeminència.

Però el que encara no sabem amb certesa és quin lloc ocupà dins Europa. Aquesta qüestió fou tímidament apuntada per V. Ferro en la seva important obra *El Dret públic català*, les institucions a Catalunya fins al Decret de Nova Planta, on menciona (tot i que no descriu en profunditat) que la Generalitat tingué institucions homòlogues europees amb atribucions similars.

La recerca arrenca de l'evidència del fenomen del pactisme jurídic que es donà a distints llocs d'Europa i amb diferents intensitats. A Catalunya aquest principi esdevé un element fonamental de la vida política i jurídica, on la Cort General, a part de pactar la llei amb el monarca, també és l'encarregada d'executar els acords del donatiu que es confereix al monarca. Activitats que per la seva complexitat difícilment podien ser desenvolupades els pocs dies que durava la reunió de la Cort General, sobretot durant els llargs intervals que separaven les convocatòries, alhora que també era problemàtic per a la Cort General fer front als problemes que poguessin sorgir en el dia a dia de la política general del país. És per això que els estaments donen llum a una institució com la Diputació, que s'encarregaria de dur a terme les obligacions que el General contraïa, com a òrgan delegat en absència de Cort General. L'activitat fiscal i el control de la legalitat serien les principals tasques d'una institució que apareix al principi com a comissió delegada, però que amb el temps es consolidaria com a òrgan permanent del Principat.

L'estudi de la Generalitat ens mostra com la seva gènesi és el resultat d'un procés d'interacció de poders sotmesos a contrapoders, amb la finalitat de fer més clar i regular els processos que porten a la presa de decisions, com també a establir relacions jurídiques basades en el compliment i participació de totes les parts interessades, principi fonamental del pactisme jurídic. La gestió dels pactes o dels tractes gestats en les Corts, obligarà a la Diputació a deixar progressivament el seu caràcter d'òrgan temporal delegat de la Cort General, per a passar a ser una institució de caràcter permanent que tindrà una relació amb aquesta última basada en la autonomia i en el retiment de comptes de la seva gestió i governança. Tot això mostrarà el nivell de jurisdicció assolida per la institució, que com passa amb els governs actuals, han de sotmetre la seva actuació al Parlament que els va nomenar. A Catalunya l'evolució de la Generalitat donarà mostres d'assolir aquestes dinàmiques, que en tota la seva història marcarà el ritme i la tendència, al menys per als territoris de la península ibèrica. Amb la nostra recerca ens proposem realitzar un estudi d'història comparada de la Diputació del General de Catalunya, per tal d'examinar de forma "horitzontal" les seves característiques pròpies respecte d'altres institucions anàlogues europees, per saber quina situació ocupa dins del context europeu.

El projecte que proposa l'Editorial Barcino i el grup de recerca en història del Dret Català es basa fonamentalment en l'estudi i aprofundiment de la història de la Diputació del General de Catalunya. El projecte constaria de dues parts/activitats, la primera relacionada amb la recerca i estudi de les institucions que arreu d'Europa sorgiren amb finalitats similars a les de la Diputació, per a així poder construir un conjunt de paràmetres comparatius i característics que ens permetin ubicar la Diputació dins el context Europeu, alhora que construir una teoria sobre el fenomen; i que donaria com a resultat l'elaboració de la part teòrica de la tesi doctoral. La segona part, que constituirà un apèndix documental de la tesi, té a veure amb l'activitat a desenvolupar dins l'empresa, que aprofitaria la tasca d'aprofundiment del coneixement de la Diputació per a l'edició "prínceps" del *Llibre dels Vuit Senyals*, que esdevé cabdal per al coneixement de les atribucions jurisdiccionals de la Diputació des de la seva creació fins a la gran reforma de 1413; i del qual encara no existeix un examen profund, ni una edició acurada dels textos manuscrits que es troben a l'Arxiu de la Corona d'Aragó.